

насамперед ,означає уміння поліції підтримувати тісні контакти з населенням. Це необхідно і для підвищення ефективності поліцейських заходів у боротьбі зі злочинністю. Наявність тісних контактів і порозуміння з населенням значно посилює превентивні можливості поліції в боротьбі зі злочинністю.

Список використаних джерел

1. Лисюк І. І. Призначення та роль соціальних норм у регулюванні суспільних відносин. *Юридичні і політичні науки*. 2001. № 51. С. 100–105.

2. Тихонович Л.А. Поняття соціальних норм та їх ознаки. *Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. «Право»*. 2011. № 16. С. 24–30.

3. *Соціологія у правоохоронній діяльності: теоретичні та прикладні аспекти* : матеріали наук.-практ. конф. (м. Харків, 30 берез. 2011 р.). С. 8. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/bfc5900f-fea5-4732-b89d-9bc40f515a83/content>

4. Фатхудинов В. Г. Правоохоронна діяльність: природа, сутність, гуманізм (теоретико-правові та методологічні аспекти) : дис ... канд. юрид. наук : 12.00.01. Київ, 2006. С. 7, 197 URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=VKhnuvs_2007_37_3

Барановська Вікторія Сергіївна,
здобувачка ступеня вищої освіти бакалавр
навчально-наукового інституту № 2
Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник:
Кривицький Юрій Віталійович,
доцент кафедри теорії держави та права
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІЦІЯ УКРАЇНИ ЯК СУБ'ЄКТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ ТА ГРОМАДЯНИНА

Формування України як правової та демократичної держави проходить крізь революції, війни та реформації. Лише за часів незалежності вітчизняне законодавство зазнало чимало змін на шляху євроінтеграції, які так чи інакше стосувалися системи правоохоронних органів. Так, 7 листопада 2015 р. набув

чинності Закон України «Про Національну поліцію» [1]. Водночас Кабінет Міністрів України 28 жовтня 2015 р. прийняв Постанову «Про затвердження Положення про Міністерство внутрішніх справ України» № 878 [2]. Варто також згадати Закони України «Про ратифікацію конвенції про захист прав і основних свобод людини» від 17 липня 1997 р., «Про національну безпеку» від 21 червня 2018 р. та низку інших [3]. Ці нормативно-правові акти регулюють відносини громадян і системи правоохоронних органів, а також окреслили повноваження та принципи діяльності поліції відповідно до покладених на неї завдань у сфері забезпечення прав і свобод людини, що зазначено в розділах II та IV Закону України «Про Національну поліцію» [1]. Саме так відповідно до ст. ст. 6, 7 поліція у своїй діяльності керується принципом верховенства права, відповідно до якого людина, її права та свободи визнаються найвищими цінностями та визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Під час виконання своїх завдань поліція забезпечує дотримання прав і свобод людини, гарантованих Конституцією та законами України, а також міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, і сприяє їх реалізації, а обмеження прав і свобод людини допускається виключно на підставах та в порядку, визначених Конституцією і законами України, за нагальної необхідності і в обсязі, необхідному для виконання завдань поліції в рамках застосування поліцейських заходів [4, с. 12]. Поліцейський захід – це дія або комплекс дій превентивного або примусового характеру, що обмежує певні права і свободи людини та застосовується поліцейськими відповідно до закону.

Статтею 2 Закону України «Про Національну поліцію» передбачено: завданнями поліції є надання поліцейських послуг у сферах: 1) забезпечення публічної безпеки і порядку; 2) охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави; 3) протидії злочинності; 4) надання в межах, визначених законом, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги» [1]. Тож чи дає це підстави вважати, що Національна поліція є суб'єктом забезпечення прав і свобод людини та громадянина? Як зазначала ексголова Національної поліції України Х. Деканоїдзе, поліція – це сервіс у першу чергу. Поліція – це довіра людей [5]. Саме рівень довіри населення до поліції є основним критерієм оцінки ефективності діяльності органів і підрозділів поліції, а права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. На нашу думку, поліцейські насамперед мають орієнтуватися на реалізацію стратегії Community Policing – «партнерство заради спокою». Це метод роботи поліції, етика, що ґрунтується на партнерстві між правоохоронцями та громадою, а також на визнанні того, що протидія злочинності та боротьба з нею не є справою лише поліції, що протидія злочинності є обов'язком кожного з нас. В Україні цей принцип закріплено у ст. 11 Закону України «Про Національну поліцію», відповідно до якої діяльність поліції здійснюється в тісній співпраці та взаємодії з населенням, територіальними громадами та громадськими об'єднаннями на засадах партнерства і спрямована на задоволення їхніх потреб.

Згідно з ч. 4 ст. 7 Закону України «Про Національну поліцію», поліцейським за будь-яких обставин забороняється сприяти, вчиняти, підбурювати або терпимо ставитися до будь-яких форм катувань, жорстокого, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання. У разі виявлення таких дій кожен працівник поліції зобов'язаний негайно вжити всіх можливих заходів для їх припинення та зобов'язаний доповісти своєму безпосередньому керівництву про факти катувань та наміри їх застосування. У разі приховування фактів катувань або інших видів жорстокого поводження з боку працівників поліції керівник органу протягом доби з моменту отримання інформації про такі факти призначає службове розслідування та притягає винних осіб до відповідальності [1]. Проте, незважаючи на ґрунтовну законодавчу базу, що регулює діяльність поліції, не виключаються ганебні випадки порушення прав і свобод людини, приниження гідності громадян, а саме:

- порушення процедури зібрання доказів, які засвідчують причетність особи до скоєння злочинної дії;
- використання заходів фізичного впливу та спеціальних засобів у процесі затримання (особливо, коли такі заходи не є виправданими належним чином, як це зазначено в законі);
- створення перешкод для участі захисника у процесі захисту особи;
- недотримання вимог процедури затримання;
- порушення умов тримання арештованих осіб вимогам національного і міжнародного права;
- помилки, які допускаються у процесі ведення правової документації;
- перевищення меж застосування сили з метою попередження чи припинення правопорушень [6, с. 112].

Отже, розбудова України як демократичної, правової та соціальної держави істотно підвищила роль і значення правоохоронної діяльності, яка набула статусу однієї з центральних функцій держави. Забезпечення законності та правопорядку, запобігання будь-яким протиправним діям, охорона прав та свобод людини і громадянина покладено на Національну поліцію та є її невідкладним і першочерговим завданням. Неухильне дотримання принципу верховенства права, законності, дотримання прав і свобод людини, відкритості й прозорості, політичного нейтралітету, взаємодії з населенням на засадах партнерства, безперервності в діяльності поліції можуть слугувати запорукою довіри населення до поліції: саме тому поліцейські є суб'єктами забезпечення дотримання прав і свобод людини та громадянина.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про Національну поліцію» від 2 липня 2015 р. № 580-VIII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>
2. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про Міністерство внутрішніх справ України» від 28 жовтня 2015 р. № 878.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/878-2015-%D0%BF#Text>

3. Небеська М. С. Роль відомчих нормативних актів у правовому регулюванні діяльності ОВС щодо забезпечення прав і свобод людини у сфері охорони громадського порядку та громадської безпеки. URL: www.nbnv.gov.ua/portal/soc_gum/pib/2010_1/PB-1

4. Кривицький Ю. Верховенство права як принцип діяльності міліції: перспективи закріплення та реалізації в умовах реформування МВС України. *Юридична Україна*. 2013. № 8. С. 8–13. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/urykr_2013_8_4

5. Деканоїдзе Х. Поліція повинна консолідувати Україну. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/27534989.html>

6. Сокурєнко В. В. Управління органами національної поліції України : підруч. Харків : Стильна типографія, 2017. 580 с.

Батурінець Дмитро Романович,
здобувач ступеня вищої освіти бакалавр
навчально-наукового інституту № 2
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник:
Кривицький Юрій Віталійович,
доцент кафедри теорії держави та права
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

МУНІЦИПАЛЬНА ПОЛІЦІЯ: ВІТЧИЗНЯНИЙ І ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

Кожна демократична держава зацікавлена в таких засобах формування та діяльності місцевої влади, які відповідали її політиці та знаходили підтримку серед населення. Світова практика свідчить, що Україна зможе перейти до системи дієвої, народної, відповідальної влади лише через доповнення державної влади ефективним місцевим самоврядуванням. Це дасть змогу повернути народові роль первинного суб'єкта в системі організації влади. Спільна взаємодія цих двох влад у процесі конституційного будівництва сприятиме створенню умов розвитку громадянського суспільства та правової державності. Без реального місцевого самоврядування подальший розвиток України як демократичної, соціальної та правової держави з комфортним проживанням і безпекою її громадян – неможливий. Саме місцеве самоврядування покликане забезпечити досягнення цих цілей [1, с. 9].

Україна розробила свої програми реформування поліції, в тому числі